

مفهوم المجتمع الإسلامي

Al Khutbah 25

So Bandingan ko Kaphagingd a Islam

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِ اللَّهُ
 فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
 وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى بِهِدْيِهِ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ... وَبَعْدُ:

فِيَا عِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:

الَّذِينَ إِنْ مَكَتَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ
 عَاقِبَةُ الْأُمُورِ (الحج ٤١)

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastaīnuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa salallama wa alā ālihi wa sahabihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn... wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Alladīna in makannāhum fil ardhi aqāmus sallāta wa ātauz zakāta wa amarū bil ma'rūfi wa nahaw anil munkar wa lillāhi āqibatul umūr. (Al Hajj 41)

Manga oripn o Allāh, omiog so Allāh [s.w.t] na phamagosayin tano sankai a khutbah an kai a bandingan a tanto a mangingindaw sa mala a sabot ago mala a tanod sabap ko di ron kipndarainonn, a ron mapapalot so langowan o panagontaman o manga Muslim ago so pangindaw iran sii sankai a kibabatog.

Giyankai a bandingan na skaniyan so osayan ko kaphagingd a Islam (al Mujtama al Islami) ino tano ptharoa piakalkk ai a bandingan ka kagia mala a di ron kasasaboti o kadandan o manga Muslim a pphagintaw sangkai a masa a kapapantagan.

Manga oripn o Allāh, antonaa i ptharoon a kaphagingd a Islam? Pakaiza anan a giimliblibt ko zaronsarongan o manga Muslim na di ran matatago sa ginawa so kasmbaga on, antonaa i kaphagingd a Islam? Opama o izaan anan ko kangodaan na margn o ba niyan masmbag, na aya pn so manga wata kiran, ogaid na o izaan ko manga totowa, antonaa mangaday i madait a izmbag iran on?

Madakl a kiaizaan ami san na aya kalilid a smbag iran na so kaphagingd a Islam, na skaniyan dn so kapphagingd o manga Muslim sa masa ini, aya maana niyan na so Muslim a matitimo ko darpa na khabthowan so kapphagingd iran sa kaphagingd a Islam, sa gianan bo. Giangkanan a smbag iran na onga o pamikiran iran a da makaokit sa pangamad a katao ago gpaan ko thitho a

waraan o Islam, ogaid na piakambowat iran sa sii ran bo kinowa ko ingaran a Muslim, sa datar o ba iran kiokom sa apia antonaa i galbk o Muslim na gioto dn so galbk o Islam, sa datar o kapipikira on o manga taw a kna a Muslim, a ipzipat iran ko Islam so manga galbk o manga taw a magaagama on, samanan na giyangkanan a Muslim a giyanan i smbag iyan ko pakaiza na datar skaniyan ankoto a kna a Muslim sii ko sabot sa daa mbidaan iran sa kokoman.

Manga oripn o Allāh, so da tano pn kasmbaga ko pakaiza na tokawn tano mona, so ptharoon a kaphagingd a Islam. Dowan nan taga a katharo a so “kaphagingd” ago so “Islam”, a so kaphagingd na inisipat on so Islam sa mimbalooy siran a ngaran a makazisipata.

So kaphagingd na di phakamoayan odi maadn so tlo a polaos iyan a siran:

1. So kawali (ingd) a skaniyan so lopa a babalingan,
2. So pagtaw a magiingd sankoto a lopa,
3. So parinta a gioto so komakapt ko bagr ankoto a phagingd.

Giankanan a tlo a onayan na isa bo i magalat on na di phakamoayan so ptharoon a kaphagingd ko apia antonaa i bontal iyan Islam sa di Islam.

Sabap san na aya thitho a tokaw (definition) o kaphagingd a Islam na: *Skaniyan so kaphagingd a matatarotopon so tlo a manga polaos o kaphagingd, a aya manga taw niyan na manga Muslim ago aya parinta niyan na so parinta o agama Islam a so ptharoon a Shariah Islamiyyah.*

Manga oripn o Allāh, giyanan i marayag a katokawi tano ko ptharoon a kaphagingd a Islam, maadn so pagtaw a manga Muslim, a adn a kawali niyan, ingd iyan a mipapaar iyan ago adn a parinta niyan a makatitindg a aya onayan o kitab iyan na so Qur’an ago so Sunnah o Rasūlullāh [s.a.w], sa tarotop so kamamaradika iyan ago so kapakambabayabaya iyan (sovereignty) a daa sosondongan iyan a salakaw a parinta odi na bagr.

Samanan na miakarayag rki tano sa kiyasawaan phorong ago miyakilala tano so bontal o ptharoon a kaphagingd a Islam, a gianan na kaphagingd a aya bowalan o kaoyagoyag iyan, a kandato, kapagagama, kaphagingd, kazinanad, kapamantiari, na palaya dn sii makapopoon ko bowalan a pakaasal a so Qur’an ago so Sunnah o Rasūlullāh [s.a.w]. Aya sabap iyan na so kiabalooy o kaphagingd a inisipaton so Islam, na khabalooy so Islam a aya niyan bontal ago aya niyan waraan ago aya niyan paratobowan ago aya niyan kaokhaog ago aya niyan galbk, sa tarotop a da dn a magagalaton a mlk bo.

Manga oripn o Allāh, imanto na miyakasold tano ko mala a awid a akal a khagdam tano ko manga ginawa tano, a da tano dn magdam ko onaan o da ta no katokawi sankai a bandingan, gioto so katharo o maongangan a Arab a so Mranaw niyan na:

Gioto so btad a igira dinka katawan na gioto so awlan a tioba... Na o katokawingka na so tioba na phamagoman sa kargn ago kala ago kasakit

Manga oripn o Allāh, Imanto na tokawn tano so manga katitimo o manga Muslim ago so kaphagingd iran, o ino adn a kathoon tano a lompokan odi na katitimo antaa ka kaphagingd a mapakay a tharoon tano, a giyoto so kaphagingd a Islam sa masa ini a datar ankoto a tiokaw tano kagiya a osayan o thitho a kaphagingd a Islam? Aya smbag anan Manga oripn o Allāh [s.w.t], na da a khatoon tano sii sa Pilimpinas a kaphagingd a khapakay a tharoon tano a kphagingd a Islam.

Aya khatoon tano imanto a katitimo na skaniyan so sagorompong odi na katitimo o lompokan o manga Muslim sii ko isa a darpa ko apiya andaa darpa, sa patoray a makaznggaya san so dowan a katharo a, **Muslim** ago **Islam**. Adn sa masa ini a manga Muslim a tanto a madakl so bilangan iran ko doniya ka somiyobra sa isa ka Billion so bilangan o olo iran, ago adn a manga ingd iran ago manga kawali ran, ogaid na so kaphagingd iran na kna o ba tarotop a kaphagingd a Islam,

sabap sa magagalaton so isa a onayan o kaphakatindg o kaphagingd a Islam, a so kaadn o parinta a Islam, a aya pndato ago giimamaapaar sankoto a lopa ago so manga taw a pphagingdon.

Manga oripn o Allāh, giyanan i kiyapatot a kasaboti tano ago kaknala tano ko mbidaan o ptharoon a pagtaw a Islam (Ummah Islamiyyah) ago so ptharoon a Parinta Islamiyyah (Hukumah Islamiyyah) a so korang i sabot ko Islam na aya katao iran san na mlagid anan, a gianan na mbida sa mala a kambibidaan iyan.

Adn imanto a pagtaw a Islam, ogaid na daa parinta a Islam ko kamataani ron, So manga ingd o manga Muslim sa doniya na aya parinta iran na parinta a kinowa ko taong o atoran a pimbaalan o manosiya, atoran a *democrasiya* ko dow a sapak iyan a *Direct Democracy* antaa ka *Representative Democracy*, odi na atoran a *Malakiyyah (kingdom)* antaa ka *(Semi-Communism)* gianan so manga ala on a parinta ko ingd o manga Muslim, na sii ko maroni ron a kaphagingd o manga Muslim a mipananagi ko manga parinta a *jahiliyyah (Muslim Minority)* na aya kalilid na so kapangongondato o smpad ago so igma antaa ka manga adat a initadi a da on so gonanao ago so kokoman o Islam, ka manga sarag a akal o paganay ron a nggka' na aya masakiton na gii ran pn tharoon a gioto dn so Islam a amay ka kilalaan na daa kimamaniyaon o Islam a mlk bo.

Manga oripn o Allāh, giankai a masa a pphagintawan tano na masa ini a piangondatoan o jahiliyyah a bago a aya mala a kasangkapan iyan na so katao a miyapakambowat iyan ankai a ptharoon a *Modern Technology* a tanto a mabagr so rarad iyan ko kamamanosiyai a Muslim antaa ka kna a Muslim, na palaya dn piraradan ankai a kayamat a katao a bago a pantag sa kapphakalboda niyan ko ongaya o manosiya a kapapantagan. Sa di ron dn irorokot so btad o agama, na aya pn o ba niyan mikhapaar sa maator iyan.

So manga Muslim, na patoray kiran a mailay ran ankai a btad sa mapariksa iran so thitho a waraan iyan ago matimbang iran ko timbangan a Islam, sabap sa giimbagobago so doniya ka waraan iyan so kambagobago, ogaid na so Islam na di kapmbagobagowan ka skaniayn i bowalan a pkhapoonan o kambagobago, sa patoray a so masa a lomalagaday na aya maislam, sa kna o ba aya pmbagobagowi na so Islam, ka so Islam na waraan iyan dn so kababago a mapia pn lomiagaday ron so pinngibowan a manga ragonan na skaniyan na bago dn a di kharombay ago di khardak.

Manga oripn o Allāh, aya pamotosanai na taman sa di makatindg ago mabaloy so Islam a parinta a pkhokomn iyan so langowan taman a sakro kabintng o kamamanosiyai ko manosiya na di dn makamoayan so ptharoon a Kaphagingd a Islam. Di tano khasanaan so kapakamo-moayan o pagtaw a Islam sa ba gioto bo, sa tharimaan iyan a aya parinta niyan na so atoran a salakaw ko Qur'an, ka giyanan na ikhakapir o Muslim o ba niyan tarimaa a so atoran a salakaw ko Islam a Democrasiya antaa ka Kumunista antaa ka Kingdom ago so salakaw ron na ba aya niyan parinta ago atoran.

Sii ko di tano san katharimaa a manga Muslim, na giinggalbkn o manga parinta a Democrasiya sa donia a pagoolowanan a America ago giya Britaniya ago so manga pd a ingd sa doniya a katarimaa o manga Muslim sa kapagintaw iran sankai a manga parinta sa tarimaan iran a aya iran dn parinta ko kababaloy ran a manga Muslim, sa aya daawa iran na kagiya giyankanan a parinta na da niyan saparn so kapagagama, sa biyokaan iyan so taw ko kapili sa agama. Giyankanan a panolon iran na minisampay dn ko manga Muslim sa Pilimpinas, a gianan so pmbthowan iran sa *Co-Existence of Muslim & non-Muslim in a democratic society*.

Manga oripn o Allāh, giyankanan a panolon na dadag anan a panolon ago phakabinasa ko paratiyaya o Muslim ago so Islam, So Muslim na di dn khapakay o ba niyan tarimaa sa tolos ikhlas ko ginawa niyan so kaphagintaw niyan ko parinta a salakaw ko parinta o Islam, ka o manggolawla nan na pmbaloy skaniyan a Kafir a miada ko Islam. Aya bo a kapaparo a katatago o Muslim ko parinta a kna a Islam na so kababaloy niyan a mattgl a daa bagr iyan sa karna niyan sankoto a bagr o parinta a ndadato a kna a Islam. Sa aya karina a kattgl iyan na so gii niyan kapaniphatay ago so gii niyan kanggalbk sa kapakaogop iyan ko kapakatindg o Printa Islamiyyah ka anon makapagingd. Sa

o di ron maadn ankanan a panamar na karina sa skaniyan na tatarimaan iyan ankanan a parinta a kna a Islam, na matatago skaniyan sa piligro ko paratdiyaya niyan sa so Allāh [s.w.t] na katawan iyan so niyat iyan ko di niyan kapagogop ko kapakatindg o kaphagingd a Islam.

Manga oripn o Allāh, so Demokrasiya na di bnar o ba niyan pipharo ko Muslim so kipnggolalann iyan ko agama niyan a Islam a aya niyan mipagintaw ko liyawaw o lopa, aya pipharo o Demokrasiya na so agama a Christianity ago so manga pd a agama a kapniniyawa bo a da a ba niyan parinta a phakatindgn iyan. So pman so Islam a da niyan pakamblaga so Agama ago so Parinta na di khaoyag ko Demokrasiya, sabap sa aya bo a ipagiyog o Demokrasiya na so saopak on a manga simba a ipthagompia o niawa o Muslim, ogaid na so onayan a katampar a so kikokomn ko Qur'an ko kaokhaog o manosiya ko katampar a Civil ago Criminal ago Political na di niyan anan ipagiog, ago zagisikn iyan so langowan a bagr a khaadn ko makapantag san, sa datar o kamamasai ron ko manga ingd sa doniya a pphangni sa kamaradika a pdon so gapa o manga Muslim sa Mindanao.

Giyanan i kiawajib a so Muslim na pakaolada niyan so katao niyan ko ilmo a kandato ago kaphagingd a Islam (political & social sciences in Islam) ka an iyan makilala ankanan a btad a di lalayon sasabotn o kadandan o manga Muslim sa masa ini. Sa aya kapkhailaya iranon na bnar so panolon o manga parinta sa donia a pphanolon sankanan a kapakiphagingda o Muslim ko parinta a kna a Islam sa mangongoyaganon sa masosoat ago tomatarima ko kabbnar iyan, sa pokasn iyan dn sa pikir iyan so kapakatindg o kaphagingd a Islam ko lopa iyan.

Giyanan i bandingan na anda dn i kaaloya on na so korang i knal ko Islam, na aya ptharoon iyan na katatan pman a phangondoy ankanan a manga ulama sa kaadn o awid a akal, sabap sa kagiya kiyalayaman tano a langowan a kaokhaog sa kazalimbtd o Muslim, na aya poonan iyan na kapamono sa taw a ridoay, sabap ko kaninit o sowa tano ago so sabot tano ko agama tano, na sabap san na salakaw a kapkhasabotawon o kadaklan, a amay ka tanodan na so kapakithidawa sa magokit sa gomaan na adn a manga masa niyan a matnddo, ago adn a manga kamonaan iyan a kanggalbk a aya paganay ron na so kaompiyai ko ginawa o pizakatawan sa mamaradika ko apiya antonaa a bagr a salakaw ko bagr o Islam, oriyan iyan na masinanad ko pithibarang a okit ago kasangkapan antaa ka gomaan ko da niyan pn kakambonga a lalag ko salakaw ron sa nggolalan sa galbk a panolon, na amay ka maadn oto na khaadn so lompokan a maito a adn mambo a manga galbk iyan ko ginawa niyan a kazinanad ko langowan a katampar, na amay ka makaapas roo na maadn so kaphagingd a adn mambo a manga sangan iyan ago manga galbk iyan a matnddo, na amay ka makaapas roo na maadn so bagr a parinta a kitab, sa miakamoayan so kaphagingd a Islam.

Sii sankanan a pankat na o adn a khaadn a bagr a pagrnn iyan ankanan a lalakaw na khabindas so kampilan a magarang o manga Muslim sa zagisikn iyan ankanan a sorok ago pagotasn iyan so pangalang mapia antonaa i bagr iyan sa pantag sa kapakamoayan o antap a babantakn a so kapakatindg o kaphagingd a kayi-Islami.

Manga oripn o Allāh, so kapnggalbka san o Muslim na daa pagodasan iyan ago daa zangoan iyan ago daa phangniyan iyanon a parinta antaa ka lompokan antaa ka bagr a salakaw ko bagr o Islam, pnggalbkni iyan anan sa patoray ron sa datar o kapnggalbka niyan ko nm rokon a Iman ago lima rokon a Islam, ka gianan i onga ankoto a lima ago nm, amay ka kilalaan sa matolangd, giyanan i onga o simba o Muslim, ago giyanan so antap o kiabaloy niyan a Khalifah a pakandatoon ko lopa, sabap sa di dn katarotop so simba ko Allāh [s.w.t] odi makatindg so parinta a Islam.

So kipnggolalann ko manga Hudūd (kasalaan a tiamanan o Allāh [s.w.t]) ago so manga ta'zir, (kasalaan a da tamani o Allāh [s.w.t]) ago so kapakanggolalan o Jihād, ago so kakhatonaya sa tarotop ko kisagoon ko mapiya ago so kisaparn ko marata a giyanan i galbk (*Mission*) o Muslim na di dn khamataan sa tarotop odi masamporna so parinta a kayi-Islami ko manga Muslim.

Giyanan so katharo o Khalifah Uthman Bin Affan a:

إِنَّ اللَّهَ لَيَزَعُ بِالْسلْطَانِ مَا لَا يَزَعُ بِالْقُرْآنِ

Mataan a so Allah na izapar iyan sa nggolalan ko parinta so nganin a di niyan khizapar sa nggolalan ko Qur'an.

Giyankanan a parinta a phakatindgn tano, na daa tamana o kadakl o mama niyan (taw niyan) ago da a tamana o kala o kawali niyan, ka mapiya maito a pagtaw ago maninit a darpa na phakamoayanon ankanan a pangindaw sa datar o kiyapakamoayanaon o Rasūlullāh [s.a.w] sii sa Maninah. Magphoon anan a daan a ptharagombalayin ko manga poso o pizakatawan ko da niyan pn kapakamoayan ko blangan o lopa, sa datar o kiyatharoa on o Hassan al Hudhaybi a:

أَقِيمُوا دَوْلَةَ الْإِسْلَامِ فِي قُلُوبِكُمْ تَقُمْ عَلَى أَرْضِيكُمْ

Pakatindga niyo so parinta o Islam ko manga poso iyo, ka makamoayan ko manga lopa iyo.

Di dn anan phakamoayan odi maona matharagombalay ko poso o pizakatawan, di khapakay o ba maona so galbk a barandiya a daa paratiaya on a rahasiyan ko poso ago so darm. Anda dn i katarimaa san o manga taw na miatankd a phakamoayan ko manga ingd iran, ka so poso iran na daa a bawon phakatgl a bagr ko doniya a salakaw ko bagr o Allāh [s.w.t].

Manga oripn o Allāh, so kapakatindga ko parinta na skaniyan so katharagombalaya ko atoran a kaphagingd (social system) a giankanan a atoran na giyanan i phanamaran a makamoayan ko poso o pizakatawan ago paratiyayaan iran ago inggolalan iran so manga sogoan iyan, giyankanan a atoran na daa khirkon a sakataw antaa ka madakl a taw, ogaid na so manga taw na somisirong siranon odi na mag'da siranon sa ipapaar iyan siran sa di ran mipapaar, matas anan i omor a di ron khitaks so kaoyagoyg o nggagaisa a pd ko taw niyan, sa pphamatay siran ago pphangaloloks siran ogaid na so atoran na oyagoyag dn a makamomoayan ko tnday o masa a adn pn a mapaparatiyawon a manga taw niyan.

Igira miyatay so king sa England. Na itawag o manga taw a:

Imanto na miyatay so King, na miyamboway so King.

Aya maana oto na miyatay so king a miyaona na khamboway a omor o king a phakasambi on, sabap sa sasabotn iran a so atoran iran na oyagoyag a tatap, na aya pphamatay na so manga dato iran a pphangolin sankoto a atoran a daa iphatay niyan, na anda dn i masa a kazabota san o Muslim? Pagari ko a Muslim ska dn i smbag sa ginawa nka!

Sa giyankanan a atoran na giyanan i ipagato ko atoran a salakaw a somosopakon, ka ndatar siran a palaya mabagr ago matobay ago di khaloks antaa ka di khasakit ago di phatay ko kapphamatay o manga taw a komakapton. Gophoon so atoran a nggarobatn na aya iyato ron o pnggarobaton na so lawas iran na tankd a di siran phakadaag ka so lawas iran na pkhaor ago pkhasakit ago pkhaloks ago pphatay, na so atoran a sasangbaan iran na di khaor, di khasakit, di khaloks. Giyanan i sabap a so kadaklan ko kaokhaog o Muslim sa donia na karorompisan ko kiphapantagn iyan ko ridoay niyan sabap ko kakhokorang o sabot iyan ago so sandiyata iyan a katao, ka aya bo a mala a matatago sa pikir iran na so kapamono sa taw, na apiya i kadakl a mapatay ran na di ran dn maompas so ronda o ridoay, *ka marndan so salapis na ba dn pkhabagowi sa isa ka di ta maraw*, a zowi a pila a bombor a ombi a kadakl iran a taw.

Aya ibarat anan na so taw a phakadaan iyan so lawasaig sa aya pzowaan iyan na phlimasan iyan ko manga liong iyan, na oman iyan limasan na kasambian so ig sa lawan on sa kargs, aya patot a zowaan iyan na pagolnn iyan so phagmbowatan ankoto a ig ago so langowan a pkhaponan iyan, ka an mada ankoto a toga iyan. Aya zowaan o Muslim na thidawn iyan sa papatayan so atoran o

ridoay niyan, kna o ba niyan badn pphanganokowi ko manga poro a lima niyan, ka di niyan dn mapgs o gianan i okit iyan ko kapakithidawa.

Manga oripn o Allāh, giyanan i sabagi a bandingan sankanan a ptharoon a kaphagingd a Islam a inibgay tano so sabaad a paratobowan iyan ka oba pkhaomani so panamar tano ago so panizakay tano sa gii tano katharagombalaya ko parinta o Islam ko manga poso tano ago sii ko manga lopa tano. Pitharo o Allāh [s.w.t]. a:

الَّذِينَ إِن مَكَتَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ (الحج ٤١)

Siran oto so amay ka pakandatoon ami siran ko lopa na pakatindgn iran so sambayang ago ibgay ran so zakat, ago isogo iran so mapiya ago isapar iran so marata, go rk o Allah so khabolosan o manga btad (Al Hajj 41)

Manga oripn o Allāh, so kapnggalbka tano ko kapakatindg o parinta Islamiyyah na wajib a paliyogat ko pizakatawan a Muslim, sa datar o kipapaliogatnon ko manga rokon o agama a onayan a so Sambayang, Zakat, Powasa, Hajji, sa di pipikira o Muslim i kagiya giimakazam-bayang na ba giyoto bo i patoray ron a galbk, ka pitharo o Allāh [s.w.t] a: *Sadn sa taw a da niyan mikokom so initoron o Allah a pangitaban (a aya kaposan iyan na so Qur'an) na siran oto na manga kapir siran, manga fasiq siran, manga salimbot siran a pananakoto. Tlo anan a ayat ko Qur'an a piyakathondotondog o Allāh [s.w.t] ko kiyaaloya niyanon, ka an makaliwanag ko manga Muslim so kipapatoray niyan kiran.*

Aya bo a kapakalidas sankanan a tlo a sipat a kakakapiri, kapapasiki kasasalimbot na so kanggalbka ko kapakatindg o kadato o Allāh [s.w.t] ko liyawaw o lopa, sa aya okit san na so inosay tano a khaona so ginawa ko kazinanadaon, na go bo so sagorompong, na gobo so kaphagingd, sa taman sa masamporna so kapakamoayan o Ingd a Islam a aya parinta niyan na so Shariah Islamiyyah, ago aya onayan a kitab iyan na so Qur'an a Ssloan.

Manga oripn o Allāh, giyanan i pamotosan a antap o panolon o Rasūlullāh [s.a.w] ko kiyapakaoma niyan, a pinggalbk iyan so sinanad ko paratiyaya sa Makkah ko miyakasapolo ago tlo ragon, na tomiyogalin sa Madinah na piyakatindg iyan so parinta Islamiyyah ko sold o miyakasapolo ragon, sa miyakamoayan ko lopa so kadato o Allāh [s.w.t] a tarotop i kapakambbkn.

Manga oripn o Allāh, pangnin tano ko Allāh [s.w.t] a balowin tano niyan a pd ko manga taw a pphamakin'gn iran so katharo na phagonotan iran so lbi ron a mapiya.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

Wa aqūlu qawlī hādājā wa astagfīrullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli djambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.

DOWAA KO IKA DOWAA A KHUTBAH

Manga oripn o Allāh, mangndod tano ko **Allāh** ago magapas tano ron sa mamangni tano ron sa rila.

Ya **Allāh**, mapapadalm kami imanto sa ngkai a walay ngka sa pantag sa giiami rka kazoasoata na rilai kami ngka ago rila ingka so manga loks ami ago rila ingka so kadandan o manga muslim so miyamatay kiran ago so oyagoyag kiran,

Ya **Allāh**, pakabagr angka so paratiyaya mi rka ago ompiya ngka so btad ami sa baloy angka so imanto ami a mapiya a di so kagai ami, na so mapita ami na mapiya a di so imanto ami,

Ya **Allāh**, kalimoon ka mingka ago lindinga kami ngka sa awata kamingka ko manga sakit ago piya angka so pphangasakit rkami, ago pakabayad angka so makambabayadan rkami, na pakakhawasa angka so manga mrmr rkami, na pakandiyakat angka so manga kawasa rkami, na timo angka so kasasagomparak ami, na bagr angka so malobay rkami, na ayon ingka so manga dato ami sa aya manggalbk iran na so kamapiyaan ami ago so Islam,

Ya **Allāh**, pakadaag angka so ronda o **Islam** sa madaag ami so manga ridoay o agama ngka sa tatap angka so manga palo ami sa maydan ago bgan ka rkami a limo a makapagintaw kami ko agama ngka ago mapakatindg ami so parinta Islamiyyah ko manga poso ami a go sii ko manga ingd ami.

Ya **Allāh**, tabangi kami ngka ko kaptadmi ami rka ago so kapiya o kapzimbaami rka, Ya Allah, pakiilayin ka rkami so bnar na dograan ka rkami so kaonoti ami ron, na pakikilalan ka rkami so batal, na dograan ka rkami so kapanangilai ami ron.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

Ya **Allāh**, bgi kami ngka ko doniya sa mapiya ago sii ko akhirat sa mapiya ago lindinga kami ngka ko siksa ko naraka.

Ya **Allāh**, kalimoon ka so Nabi ami a Muhammad ago so manga pamiliya niyan ago so manga sahabah niyan sa kalangolongan iran, wal hamdulillahi rabbil alamin.

Aqimus salah.....